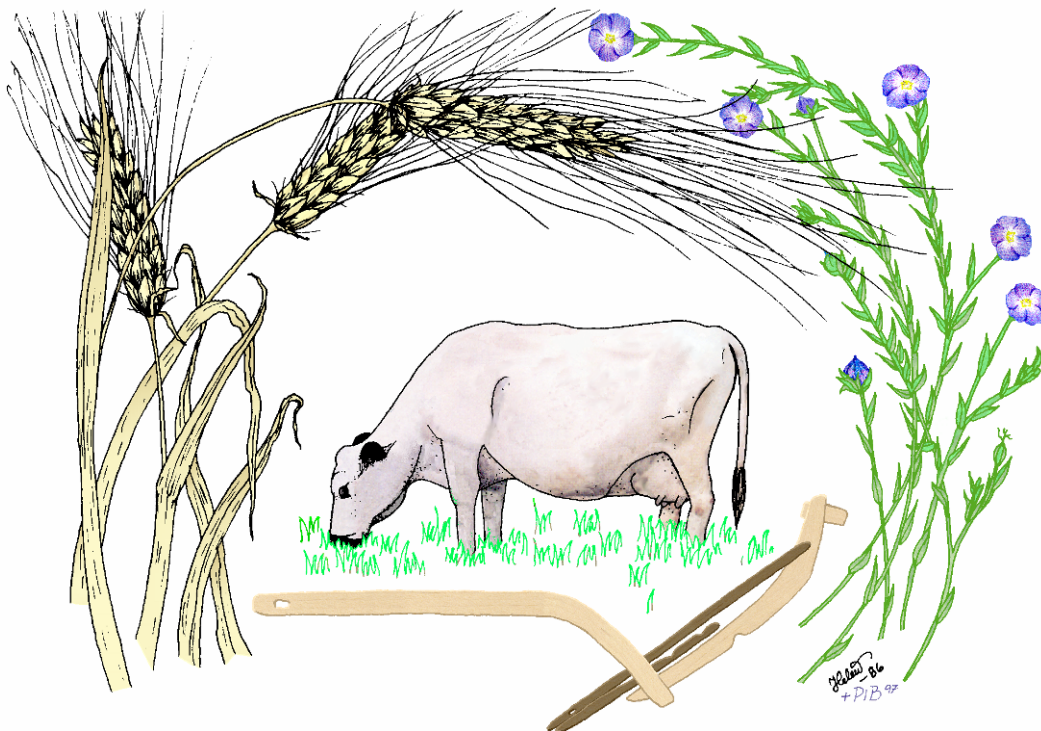

MILJÖARKEOLOGISKA LABORATORIET

RAPPORT nr. 2018-020

**Pollenanalys av ett prov från ett
vattenhål/kalkälla inom Fjelle socken, Raä
54, Lomma kommun, Skåne**

Jan-Erik Wallin & Sofi Östman

INSTITUTIONEN FÖR IDÉ – OCH SAMHÄLLSSTUDIER

Pollenanalys av ett prov från ett vattenhål/kalkkälla inom Fjelic socken, Raä 54, Lomma kommun, Skåne

Jan-Erik Wallin², Sofi Östman¹

¹Miljöarkeologiska laboratoriet, Umeå universitet

²Pollenlaboratoriet i Umeå AB

Bakgrund

Vid en schaktövervakning inom fornlämning Fjelic 54 påträffades ett vattenhål/kalkkälla och ett prov togs ut botten av anläggningen i ett vattenavsatt lager. Totalt påträffades 28 anläggningar i området bestående av 16 gropar varav 3 gropsystem, 9 härdar och 2 kokgropar. Fyndmaterialet på plats utgörs av keramikfragment, flintavslag och animalben. Keramiken är preliminärt daterad till äldre järnålder.

Frågeställningar rörande denna analys är framförallt fokuserade på att öka kunskapen kring ekonomi och markanvändning på boplatsen.

Vid analysbeställning diskuterades det huruvida det skulle vara lämpligast med en makrofossilanalys eller pollenanalys av provet och efter dialoger med berörda analytiker samt uppdragsgivare bestämdes att en pollenanalys har bäst potential att försöka svara på frågeställningarna.

Uppdragsgivare är CMB Uppdragsarkeologi AB och kontaktperson har varit Caroline Hulting Lindgren.

Pollenanalys utförd av Jan-Erik Wallin och sammanställning av rapport av Sofi Östman.

Provbehandling och resultat

Provet är insamlat av utgrävningspersonal i samband med den ordinarie utgrävningen. Provet behandlades enligt standardmetoden för pollenanrikning beskriven i t.ex. Moore et al. (1991). Återstoden, det koncentrerade pollenmaterialet, färgades med saffraninfärgad glycerin. Vid identifiering av pollentyperna användes bestämningsnycklar av Beug (1961) och Moore et al. (1991). Vid pollenanalys av jordprover finns en viss risk för att vissa växtarter med tjockskaliga pollenkorner får en överrepresentation i analysen (t. ex korgblommiga växter). Att pollenkornen har ett tjockt skal minskar risken för nedbrytning jämfört med tunnskaliga pollenkorner. I denna analys har noterats att endast tjockskaliga pollen förekommer.

Vid analys av pollenprover görs först en screening, en så kallad pollenkontroll för att avgöra huruvida det finns pollen i provet tillräckligt för en fullgod analys. För denna analys var förhållandena sådana att de enda pollen som var bevarade var de tjockskaliga och det räcker ej

för att fortsätta med en fullständig analys. För de pollen som hittades och de vegetationer de indikerar, se tabell 1 och tabell 2.

Referenser

Beug, H.J. (1961) Leifaden der Pollenbestimmung für Mitteleuropa und angrenzende Gebiete. Lief. 1. 63 pp. Stuttgart.

Moore, P.D., Webb, J.A. & Collinson, M.E. (1991) Pollen analysis. Oxford.

Bilagor

**Tabell 1: Pollenkoll, Raä 54, A13 L1.
Fjellie, Lomma kommun, Skåne**

Art/prov nummer MAL 18-0024	001
Andel pollen i procent (%) Exkl. sporer	
Al (Or)	
Björk	
Tall (Furu)	
Gran	
Lind	
Hassel/Pors	
Ljung (Lyng)	
Sälg/vide (Vier)	
Gräs (Gras)	
Korgblommiga växter (rörf.), (Turf)	
Korgblommiga växter (Tungf.) (Tistel, Lövetann)	X
Smörblommor (Soleie)	
Rosväxter (Mure)	
Gråbo (Burot)	
Målla (Meldestock)	X
Nejlikväxter (Smelle, tjärnblom)	X
Spärgel (Bendel)	
Mjölkört (Geitrams)	
Summa störnings indikerande växter (exkl. gräs) %	
Korn (Bygg-typ)	
Vete/Havre- typ (Hvete-typ)	
Summa odlade växter	
Älgört (Mjödurt)	
Kovall (Marimjelle)	
Sporer	
Lummer (Kråkefot)	
Ormbunkar (Telg)	
Pollenanalys	Enstaka pollen
Antal räknade pollen	Ingen analys
Analys Jan-Erik Wallin Sept. 2018 Pollenlaboratoriet i Umeå AB	

Tabell 2: Vilken vegetation indikerar dom olika växt-arterna

	<i>Lövskog</i>	<i>Barrskog</i>	<i>Ängsmark</i>	<i>Åkermark</i>
Al (Or) <i>Alnus</i>	X			
Björk <i>Betula</i>	X			
Tall (Furu) <i>Pinus</i>		X		
Gran <i>Picea</i>		X		
Lind <i>Tilia</i>	X			
Ek (Eik) <i>Quercus</i>	X			
Alm <i>Ulmus</i>	X			
Ask <i>Fraxinus</i>	X			
Hassel/Pors <i>Corylus-type</i>	X			
Ljung (Lyng) <i>Calluna</i>			X	
Risväxter (ex Blåbär) <i>Ericaceae</i>				
Sälg/vide (Vier) <i>Salix</i>				
En (Einer) <i>Juniperus</i>			X	
Gräs (Gras) <i>Poaceae</i>			X	
Korgblommiga växter (rörf.), (Turf) <i>Asteraceae undiff.</i>			X	
Korgblommiga växter (Tungf.) (Tistel, Lövetann) <i>Cichoriaceae</i>			X	
Blåklint (ex Kornblom) <i>Centaurea type</i>				X
Smörblommor (Soleie) <i>Ranunculus type</i>			X	
Rosväxter (Mure) <i>Rosaceae undiff.</i>				
Gråbo (Burot) <i>Artemisia vulgaris</i>				X
Groblad <i>Plantago media/major</i>			X	
Syror (Syre) <i>Rumex</i>			X	
Målla (Meldestock) <i>Chenopodiaceae</i>			X	X
Nejlikväxter (Smelle, tjärnblom) <i>Caryophyllaceae</i>			X	X
Mjölkör (Geitrams) <i>Epilobium</i>			X	
Spärgel (Bendel) <i>Spergula</i>				X
Nässla (Nesle) <i>Urtica</i>				X
Måra (Maure) <i>Galium</i>				
Humle/Hampa <i>Humulus-type</i>				X
Skallra (Engkall) <i>Rhinanthus</i>			X	
Vicker (Vikke) <i>Vicia cracca type</i>				X
Korn (Bygg-typ) <i>Hordeum</i>				X
Vete/Havre – typ (Hvete-typ) <i>Triticum type</i>				X
Råg (Rug) <i>Secale</i>				X
Starr (Storr) <i>Cyperaceae</i>			X	
Älgört (Mjödurt) <i>Filipendula</i>				
Kovall (Marimjelle) <i>Melampyrum</i>			X	
Käx (Kjeks) <i>Apiaceae</i>			X	
Sporer				
Lummer (Kråkefot) <i>Lycopodium</i>				
Ormbunkar (Telg) <i>Polypodiaceae</i>				
Dvärglumner (Dvergjamne) <i>Selaginella</i>				

MAL
Miljöarkeologiska laboratoriet
Umeå Universitet
901 87 UMEÅ
090-786 50 00
www.umu.se/envarchlab
mal@umu.se

Jan-Erik Wallin
Pollenlaboratoriet i Umeå AB
Sågställarvägen 2A 907 42 Umeå
070-66 15 101
pollenlaboratoriet@ume.se